

10. Рибалка В. В. Соціально-педагогічна система А. С. Макаренка як освітянська модель розвитку громадянського суспільства і особистості громадянина та спроба втілення демократичної парадигми в освіту. *Соціально-педагогічне і психологічне забезпечення розвитку дієвого громадянського суспільства і особистості громадянина*. Посібник. К.: ТАЛКОМ, 2018. 226 с.
11. Сковорода Г. Розмова, звана Алфавіт, чи Буквар світу. *Діалоги*. К., 2022. 2 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=278>
12. Українська асоціація Антона Макаренка в фокусі міжнародної підтримки. *Витоки педагогічної майстерності*. Наук. журнал. Сер.: Педагогічні науки. Полтава, 2022. Вип. 30. С. 216–217.
13. Чи варто торгувати національними святинями?! Лист-звернення педагогічної громадськості України / М. Гриньова, Ю. Бойчук, А. Ткаченко, А. Самодрин, В. Рибалка, В. Моргун, М. Шакотько. *Учитель*. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди. № 3-4 (304-305). 30 квітня 2022 р. С. 2.
14. Чи варто торгувати національними святинями та відмовлятися від власної історії? / М. Гриньова, Ю. Бойчук, А. Ткаченко, А. Самодрин, В. Рибалка, В. Моргун, М. Шакотько. *Кременчуччина – основа проектування освіти регіону під час випробувань і надалі*. Метод. посіб. [Матеріали III наук.-пед. експедиції Наук.-дослід. лаб. з вивч. і розробл. гуманіт. ідей академ. В. І. Вернадського / оргкомітет: А. П. Самодрин, Г. Ф. Москалик (співголови), В. Ф. Моргун та ін. (Кременчук, Горішні Плавні, Світловодськ, 18-19 травня 2022 р.)] / за наук. ред. А. П. Самодрин. Кременчук: Видавництво «НОВАБУК», 2022. С. 144-150. URL: <https://drive.google.com/file/d/1vfvr1bxHxllNYFrJIEX05RNBs5v9oc/view>

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ А. С. МАКАРЕНКА

*Москалик Г. Ф., Кущенко Н. В.
Кременчук, Україна*

Освіта України наразі перебуває на етапі радикальних змін. Процеси реформування всіх ланок освітньої системи, оновлення змісту, форм, методів навчання й виховання підростаючого покоління спонукають педагогів до творчих пошуків, підвищення професійної майстерності, оволодіння інноваційними технологіями, а також до ретельного педагогічного досвіду.

Особливу увагу вітчизняних і зарубіжних науковців викликає особа Антона Семеновича Макаренка (1888–1939), чия теоретична і практична спадщина зазнавала в різні часи і канонізації, і беззаперечного сприйняття, і активних намагань вилучити із загально-педагогічної свідомості.

Актуальність дослідження полягає в тому, що, по-перше метод проектування у новітніх умовах виступає вирішальним фактором гармонізації компетентнісного виховання; по-друге, передбачає теоретичне і практичне оволодіння особистістю загальними основами саморозвитку; по-третє, поєднання проектних технологій з вивченням національно-культурних традицій.

На сьогодні проєктна організація навчально-виховного процесу набуває все більшого поширення в освітньому просторі. Вона вимагає багато чого від особистості вчителя. Вміння користуватися проєктною технологією є показником високої кваліфікації педагога, його інноваційного мислення, орієнтації на компетентнісний і культурний розвиток дитини у процесі навчання[3, с. 96].

Новаторський підхід А. С. Макаренка у проєктній діяльності допомагає усвідомити відповідальність кожного за спільну справу, підвищити рівень особистої участі, якомога ефективніше виконати роботу та представити її результат.

Дослідники пройшли досить складний шлях опанування спадщини А. С. Макаренка: від заперечення її універсального значення, критики окремих положень до об'єктивного вивчення не лише текстів праць, а й новаторської методики українського педагога. А. С. Макаренко протягом усієї своєї діяльності, робив свій вибір на основі проєктування процесу виховання і сформулював технологію «педагогічного проєктування», яка зараз набула особливого розвитку і вдосконалення.

Він розглядав виховний процес як організоване педагогічне виробництво і вбачав в педагогічному проєктуванні результати не тільки загальної мети виховання, а й формування індивідуальних компетентностей, у відповідності до замовлення суспільства. На думку педагога, цілісність особистості формується у процесі взаємодії із соціальним оточенням і передбачає позитивне світосприйняття. «Людина не виховується частинами, вона створюється синтетично... Ми повинні... навчитися так організовувати виховання, щоб наші досягнення характеризувалися удосконаленням системи даної особистості в цілому... Педагогам потрібно головну увагу спрямовувати на створення синтетичної педагогіки» [4, Т.8, с.13-14].

На даний час педагогічне мислення зосереджує увагу на вирішенні реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя здобувача освіти. А.С. Макаренко вважав, що вихованець не повинен відчувати себе об'єктом виховання, він повинен розуміти вимоги здорового глузду, які застосовуються до нього.

З точки зору вимог сучасного глобалізованого, інформаційного суспільства компетентнісноорієнтована освіта також може спиратися на основні ідеї педагогіки А. С. Макаренка. У ній ми знаходимо підґрунтя для формування таких ключових життєвих компетентностей як здоров'язберігаюча, комунікативна, професійна, соціальна.

Новизна головної ідеї макаренківського «менеджменту» полягає в єдності, рівноправності підходу педагога і вихованця. Особистісна орієнтація, гуманізм виховного процесу проявляються не тільки в спрямованості на особистість здобувача освіти, але і на особистість кожного суб'єкту виховання.

А. С. Макаренко був педагогом свого часу, він працював у дитячих закладах особливого типу, стратегія управління якими актуальна і в наш час. Його педагогіка знайшла своє втілення в загальноосвітніх закладах нашої країни, а також ближнього і далекого зарубіжжя. Педагогічну спадщину

А.С. Макаренка сьогодні вивчають у США, Великій Британії, Австралії, Канаді, Японії, Польщі, Угорщині. Вона викликає інтерес у дослідників Фінляндії, Швеції, Бразилії.

Таким чином, можна стверджувати, що сьогодні відбувається процес відродження та інтернаціоналізації ідей А. С. Макаренка. Світ змінюється, змінюються радикально наші уявлення про суспільні процеси та про різних історичних особистостей. Відповідно до нових реалій вважаємо вкрай важливим з'ясування істинної сутності, духовних коренів макаренківської педагогіки, переосмислення її цінностей, звільнення від шаблонних стереотипів її сприйняття, оцінки її ролі у світовій педагогічній науці.

Якщо звернутися до основних новаторських звершень А. С. Макаренка, які пройшли довготермінові іспити на міцність і відстоялись у часі, то навіть найприскіпливіші критики його педагогічної системи будуть змушені погодитися з експертами ООН, які віднесли Макаренка до нечисленної когорти найвидатніших педагогів ХХ століття.

Список використаних джерел:

1. Дічек Н. П. Спадщина А. С. Макаренка у контексті світового історикопедагогічного процесу ХХ ст. (на матеріалах англomовних джерел) [Текст] : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Наталія Петрівна Дічек ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 2005. – 440 с.
2. Довгань М. Креативна педагогічна освіта як визначальна детермінанта розвитку творчої особистості / М. Довгань // Вісник Львівського Університету. – Серія педагогічна. – 2008. – Вип. 24. – С. 38–45.
3. Козуб Ю. Сучасні вимоги до особистісних та професійних якостей учителя трудового навчання / В. Бурдун, Ю. Козуб// Інноваційні технології в професійній підготовці вчителя трудового навчання: проблеми теорії і практики: зб. наук. праць. – Полтава: ЮЦ ПДПУ, 2007. – Вип. 2 – С.393–397.
4. Макаренко А.С. Педагогические сочинения: в 8 т. / АПН СССР; [редкол.: М. И. Кондаков, В. М. Коротов, С. В. Михалков, В. С. Хелемендик]. – М.: Педагогика, 1983-1986. Т.8 /сост.: М.Д. Виноградова, А. А. Фролов. – 1986. – 336 с.

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ І SOFT SKILLS ПЕДАГОГА-МЕНЕДЖЕРА: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ГУМАНІСТИЧНО-ОСОБИСТІСНУ СПРЯМОВАНІСТЬ ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ І ОСВІТИ У СПАДЩИНІ Г. ВАЩЕНКА

*Петренко Л. М.
Полтава, Україна*

У нелегкий для Григорія Ващенко еміграційний період життя ним було створено визначні науково-методичні праці, які містять багатий матеріал щодо екскурсу з історії педагогіки, розвитку психології як науки, значення традицій у житті нації, узагальнення проблем теорії і практики педагогічної науки й досвіду